

Т О М

ІІ.

ГАРІЛЯДА

К Н И Ж К А
Д Р У Г А

С. ГАРІЛЬ

S. HARIL

HARILIADA

BUENOS AIRES

1939

PRINTED IN ARGENTINA

С. ГАРІЛЬ.

Т О М

ІІ.

Г А Р І Л Я Д А

К Н И Ж К А

Д Р У Г А

Накладом Гарілів Українських

Б У Е Н О С А Й Р Е С

1980

ПСАЛТИР ГАРІЛЕВ.

Продовження.

Авторські права застережені.

ПСАЛОМ XX.

Духу України, подай мені слово
сповнити Волю Твою;
дай мені слово могуче і просте
правду сказати святу.
Ти породив мене, Батьку наш славний,
співом служити Тобі —
дай же Ти пісні моїй оцій щирій
силу достойну Тебе.
Дай Ти їй очі для дня і для ночі,
розум майбутнє збагнуть,
віру в Тебе непохитну, незламну
й волю Закон Твій творить.
Дай Ти їй серце живе і велике,
скуте із криці і сліз —
серце, що знає любити й гнівितись —
жити: прощати і карати.
Дай Ти їй Душу Українську геройську,
Душу — весь Край обхопити!
Душу де, Боже, як троха втомишся,
міг би цілий відпочити.

ПСАЛОМ ХХІ.

Прийміть слово—оце Слово—Святу Гаріляду,
прийміть щиру цю науку — Святу цю пораду.

Оце Слово — Гаріляда — не моє й не ваше:
тільки Духа України — лише тільки наше.
Загляніть собі ви в душі, брати й сестри милі —
в кожному з нас Його знайдете, хоч би й не хотіли.

Нема в Ньому ні лукавства, ані тої штуки,
тільки Матері - Вкраїни і слава і муки;
тільки правда, наша правда свята і колюча;
тільки дійсність у науку розкрита болюча;
тільки лікі на хоробу — на нашу недолю —
тільки шлях єдиний певний з неволі на волю.

Не чіпа Воно нікого -- лише но вороже:
лише зраду, чвару, неристь — оте, що негоже;
лише нашу неохайність: освіту одсталу,
мудрування не почину й безкарність чималу;
лише впертість хutorянську й неробство завзяте;
лише наше роздоріжжа -- химерне, закляте.

Прийміть слово—оце Слово—Святу Гаріляду,
прийміть щиру цю науку — Святу цю пораду.
Втіліть чисту собі в серце — щоденно читайте;
а після цей Молитовник синам передайте—
тим гарілікам маленьким Українського Духа,
щоб до них не докотилась страшна ця розруха.

Засівайте оце діло на кожному полі,
аби нарід України не згинув поволі.
Засівайте — сповідайте — набирайте сили
у «Новім цім Заповіті» життя, не могили.

Сповідайте Гаріляду од рана до рана —
провідна зоря це наша, нашим Духом дана:
приведе Вона нас хутко до щастя, до долі,
до могутности, до шани — до Сонця — до Волі.

Не згубить Її з недбальства — це ключі до
слави:
до Соборної Вільної Вкраїни - Держави. —

ПСАЛОМ XXII.

Знедужа Дух... німими стали мрії...
надії зламані потанули в біді...
і тільки тріщина роззявлена зневіри
у зарвах полягла навпоперек душі.

Знедужа Дух... герої зникли—вмерли...
застигнув чин, мовчать кличі...
і тільки ще, немов черва в могилі,
росклад dokonують занепаду думки.

Знедужа Дух... невтомний час неправди
втягнув усе у пільму і слоту
і відмить все над Ним і відмить,
аби Він вмер: „Спи, Духу, спи...”

**

Знедужа Дух... Але Він раз подужа:
з Землі поволі сили набере
і встане в час, немов воскресне —
Він молодий — Він не помре.

Одужа Дух! — зоріти стануть мрії;
від сонця пільма геть втече;
і тріщина в душі загоїться зневіри
й надії зламані направлять кістяки.

Одужа Дух! — воскреснуть рух і віра!
повстануть: чин, герої, боротьба!
святі кличі, і згода, і ідеї...
і здвиг до Волі! і... мета.

Одужа Дух! — вродить Вождя - Героя!
і Нарід свій до слави поведе!
і Матір нашу Україну
в Державні шати убере.

ПСАЛОМ ХХІІІ.

Чого не спиш порожна душе —
чого прокинулась в ночі? —
усе ще тьма. Чи розбудили
тебе, намучена, сичі?

Закрийся, спи — бо тяжко дуже.
Ось, на тобі святі ключі —
святе терпіння: спи до рана,
аби цю ніч перемочи.

Спи, душе, спи: іще завчасно —
ще й не проснили дєркачі —
усе ще ніч. Чи щось учула?...
Та те ж сичі, а не мечі
Спи, спи, німа — порожна душе;
чого роззявилась в ночі,
чого не спиш?.. Як щось учула,
так вже кажи, а не мовчи.

Кажи, кажи розкрита пащо:
твоя ця мовчанка в ночі —
мов ті страшні, живі, катівські
бичі — сторуки хлєстачі.

Кажи, кажи, безодне мертва;
як слів нема, хоч загарчи —
як звір, як звір... Мовчить стоклята...
Та, закричи!... Кричи! Кричи!

**Кричи, що в темній чорній прірві
іржа ізїла пірначі;
що лапи виродків мохнаті
здусили всі святі кличі.
Кричи, що волю в тебе вкрали
червоні звірі уночі!
що все нутро тобі роздерли...
Реви! гарчи! кричи! кричи!!
Кричи! кричи, щоб всі учули!
Чого мовчиш?! Кричи! кричи!!
Шалено! дико! верескливо! —
Кричи, кричи, а не мовчи.**

ПСАЛОМ XXIV.

І тут і там: Бамбам, бамбам...
з під неба — аж у груди:
Рабам і вольцѣм — бам! бам! бам!..
Мерщій ставайте люди!
Бамбам, бамБам... синам, синам...
Од хати — впрост до хати:
то гірш пожежи... бам! бам! бам!..
гвалтують Мати! Мати!..
Кати, опришки... бам! бам! бам!..
червоні, чорні й білі!..
Не дайте їм, не дайте псам!
ви — дужі, не знесли!
Бамбам, бамБам... синам, синам...
у серце Біль пекучий,
і встид, і сором... бам! бам! бам!..
і гнів!! — і гнів кипучий!!
Бамбам, бамБам... беріть ножі —
вони усі свячені —
і бийте! ріжте!... бам! бам! бам!..
ви Богом вже прощені.
Не гріх, не гріх... бамбам, бамбам...
ножем за Матір в груди,
а гріх терпіти... Бам! бам! бам! —
Мерщій ставайте люди!! —

ПСАЛОМ XXV., причастний.

Вірую я й сповідаю,
Духу України Землі:
Бога Небес Ти проява —
Світло у світлі і млі.

Вірую ще, що незримо
в кожній українській душі,
в кожній істоті українській
селища маєш Свої.

Вірую ще, що Твій вияв —
Лик Твій, о Боже живих —
Доля то наша створена
чином гарлів Твоїх.

Ти бо, все правий, все мудрий,
нам одчинив всі шляхи:
волю в Законі ступати
й волю впадати в гріхи.

Радо Закон Твій приймаю:
гріх, що все був на мені,
Боже, скарай чи помилуй —
чистим до Себе прийми.

Духа чужого за Бога
я не візьму й не стерплю,
ані цілунком я Юди
душу мою погублю.

Тільки на славу України,
тільки на велич Твою
все моє я — всю істоту
радо Тобі оддаю.

ПСАЛОМ ХХVІ.

На цім світі, з Волі Бога,
всі кволі — в неволі;
лиш розумні та відпорні
не клянуть тут долі.
Тільки дужі, ті — здорові,
що себе пильнують,
що живуть усе для завтра
і в згоді прямують;
що горнуться наче діти
коло Духа Вроди
й одностайно Ним стривають
завади негоди;
що у Силі тій природній
гартуються стало
і складають Йй на велич
і меч і орало —
тільки ті, із Ласки Бога,
міцніють на волі
і ідуть під їхню зверхність
нерозумні кволі.
Пам'ятайте оцю правду —
не впали б в безодню —
бережіть ви Духа Вроди,
цю Силу Господню.
Без Вождя — без Духа Вроди
не має Держави;
без подружжа з Ним святого
лиш доля неслави.
Як без матки рій бджолиний —
лиш бджоли безволі,
так і Нарід без Держави —
лиш люди в неволі.

ПСАЛОМ XXVII.

Духу наш Вроди єдиний,
нам Україну спаси —
визволи Матір з неволі --
Ти всемогутній еси.

Мудрістю, Боже, Твоєю
поділу рани обвій —
межи неволі мертвяхі
чаром єднання обмий;
потягом волі невинним
кусні руїни сціли —
Тіло роздерте Вкраїни
в Тіло Єдине стіли.

Дихом Твоїм немирощим
жити хотіння збуди,
жити Народом Державним --
чину жагу пробуди;
Дихом Твоїм чудодійним
подвиги й честь оживи,
віру в себе і посвяту --
Нарід героєм яви.

ПСАЛОМ XXVIII.

У час цей зворотний
для долі України,
Владика наш — Дух наш Святий
спрямовує слово
мое це посильне
до паросту Роду свого.
Огляньтесь, дівчатка!
Струхнись, парубоцтво! —
огляньтесь — де станули ви:
Чи там вам солодко,
чи там вас кохають,
чи дні ваші там — золоті?
Чи Неня там з Батьком
від бурь вас хоронять,
шляхи вам до щастя мостять?
Чи вашою радістю
хтось там радіє
і честі і правді вас вчить?
Огляньтесь довкола:
і мова, і звичай,
і влада і люди — чужі!..
Вас буцім навмисно
до царства чужого
не знати по що завели!
Тут був ваш маєток —
Держава Україна —
владали тут ваші Батьки;

тепер тут ворожий
захватник владає,
а ви — його діти - раби.
Тому тут чуже так,
і зимно і сумно...
сливеби хтось сонце сховав...
Неволя то, діти:
в ній сонцем радіють
одні тільки діти - пани;
для вас його в празник
хіба випускають,
та й то у серпанку злоби.
А сонце те — ваше.
Воно необхідне
для вашого росту — життя,
і Богом створено,
щоб в кожному підсонню
пишалися власні квітки.
Тому ваше сонце,
ту можливість пишатись,
ви мусите мати — вернуть:
укупі з батьками,
стремлінням до волі,
до Хати його навернуть.
Не гніться — кріпиться —
тягніться до сонця:
без сонця марніють квітки;
ви — доля України,
Її ви надії,
ви — квіти Її запашні.
Буяйте що сили! —
глушіть вашим Духом
дурманні пахтіння чужі,
творіть — розливайте
ви пахощі наші,
Українські: живіть, молоді!

Кохайтесь, пишайтесь,
звивайте кубельця:
пупянки України творіть;
лише поміж себе,
між власного Духа —
найкращий Він є від усіх.
З кохання з чужими —
із духом неволі —
вродяться лиш квіти - кати.
які за собою
тропою незгоди
на морд вас обох заведуть.
Любіть вашу Неню,
любіть свого Батька —
Україну і Духа Її :
Вони вас вродили,
Вони вас кохають,
Вони тільки вами живуть.
На Волю! На волю! —
До Сонця! — до Дому! —
до справжнього щастя в життю!
Лише но на волі
кохання сміється —
в неволі кохання сумне.
Неволя не Матір:
вона не причеше,
сорочки на Свято не дасть...
Чужа вона, любі:
не добра, облудна —
у ній ви зачахнете всі.
Вона із вас виссе
красу вашу — вроду,
що Неня із Батьком дали;
вона пожує вас
і виплує разом...
на гноїще... відьма вона.

ПСАЛОМ ХХІХ.

Так щоденність вчить нас стало.
Щоби мати Волю,
щоб пишатися Народом
у життю - приволлю;
щоб чужі до нас би мали
по всяк час повагу
і пошану виявляли
до нашого Стягу:
треба перше поважати
самім власну Вроду —
цю окрасу з ласки Бога,
цю Божу подобу;
треба перш себе відчути
не якимсь там родом,
а одмінним, самостійним
Велетнем Народом;
треба перш в собі створити
Бога Волі — Духа
й показати що взаправду
Бога Нарід слуха:
що Його природні дари,
вдачу нашу власну,
він виковує й гартує
наче зброю красну.
Лиш тоді Наш Стяг Державний
розгорнеться ладно
й між вільних замає вольним
непохитно й владно.

ПСАЛОМ ХХХ.

О, Духу України!— з Тебе ми усі:
Твоєї ми крові — Ти всюди еси:

У нашому небі, блакитнім таким,
голублячим ніби, привітнім, м'яким;
у нашому морі, що кличе в вирій
і ладить мужів у крутько - буревій;
у наших багатих, привабних річках
то бурних, то сонних в казках - берегах;
в землі нашій чорній, родючій, пухкій —
в скарбниці цій нашій все повній, святій;
в житах наших буйних, могутніх, тяжких —
з червінців нанизаних все золотих;
в гірських полонинах, де чується Бог,
укутий у тишу, у квіти і мох;
в дрімучих, задумливих чорних лісах —
в порадниках цих у жалю і гріхах;
у волі - просторі безмежних степів —
у цій чаровині без кари й шляхів;
у скарбах прихованих в надрах землі —
у цім добробуту народного тлі;
у лагіднім нашім повітрі без хмар,
п'янкуму потроху з роскоши і чар;
у нашій маржині — у сивих волах —
у мрійниках цих по чумацьких шляхах;
в кубельцях - хатах наших — чистих сільських,
в садочках вишневих — Твоїх — хутірських;
в м'яких черевичках грайливих, прудких,
у срібних підковках веселих, дзвінких,

в узорчастих плахах, в віночках, стрічках —
в дівчатках гарненьких, гнучких, в вишивках;
у наших орлятах — у хлопцях струнких,
завятих, і жвавих і ладних таких;
у нашій господі — рільничій сем'ї,
трудолюбивій, побожній — охайній сем'ї;
в славетнім козацтві — старім чи новім —
в цій війську лицарським Твоїм степовім,
де послух пишався і воля своя —
в якого втілилась вся вдача Твоя;
в танцях наших дивних, штукарських, живких —
Твоїх, своєрідних — ярих, чарівних;
у пісні у нашій, правдивій такій,
то щасній, то журній і все чарівній —
в цій сповіді щирій Твоїх всіх подій
з недоли і доли, зо страт і надій.

О, Духу наш рідний, Ти всюду еси
й краса ця, ці дива — з Тебе вони всі.
З Родини багатої, Батьку, есьмо
чому ж по чужих ми усе жиємо?
Чому ж то на «Хуторі» власнім Твоїм
керують, владають законом чужим?
Чому в наймитах ми на власній Землі?
Чому у ярма нас усіх запрягли?
Чому в нашій «Хаті» неслава жие? —
Чому у неволі Твій Нарід гние?

Де військо-дружина Твоя степова?
чому розповзлась наче та мурашва,
підчас як у «Хутір» набрались вовки? —
де ті пірначі, ті хоробрі повки?

Чому не приборкаеш цей розгарт'яш —
чому Ти не грімнеш, Господарю наш?

Нас морюють, нас нищать, руйнують хати...
мордують дітей Твоїх!.. Батьку! — де Ти?

Де Ти? — озовись, відгукнись хоч би раз!
Як ми ще жиємо — то й Ти не погас.

Що сталося з Тобою, Володарю наш:
чом в час вартових не поставив на страж?
Чи Ти загуляв, чи недужим поклавсь,
чи духом чужим у полоні проїнявсь?

Подай мені голос, як ти не німий —
без Тебе на «Хуторі» впрост веремій:
усе заморочилось — звади та блуд:
на звірячі зграї распався Твій люд...
Чвертують «Господу»: стоять і гарчать —
добро Твоє, кажуть, беруться спасать.
Дай вчуть Тебе, Батьку! — біда звідусіль —
блага Твій найменший — блага Твій гаріль.

„Та тут Я — по вас Я: де ж бути мені!
„Як втнеш оцю правду — до інших дзвени.
„Я — з вас, ви — з Мене; ми укупі — руда,
„здорова, чи хора, чи тільки вода.

„Ви — первні, гарілі — мої складники —
„то творчі, то кволі, то, впрост, шкідники.

„Я—цілість—ваш витвір і завжди Творець —
„злотий, чи терновий Україні вінець.

„Я — вислід живущих в вас хиб і побід;

„Я — те чим себе одріжняє Нарід —

„Я Нації Лик всюдисущий живий —

„то раб, то герой, то нездара сліпий.

„Деб два, чи то три вас зєдналось нараз —

„там Я невисипущий, там Я серед вас;

„там ви непомітно, без жодних зусиль

„в Мене доливаєте власний ваш хміль;

„там з ваших думок, з ваших вчинків живих

„стає чи тверезим, чи п'яним Мій Дих:

„там стало, невинно, мої ковалі,

„куєте ви долю України Землі.

„Ми — коло природне — живе й чарівне —

„із подихів ваших — замкнене й одне:

„знедужа з вас більшість — знедужаю й Я

„і, хорий, тягну вас в слоту небуття

„крізь чвари, розради, крізь нерист—крізь блуд,
„крізь страму, хрунівство—крізь весь отой бруд.
„Ні, ні — Я не вмер: Я з немертних богів!
„не страшні потуги мені ворогів! —
„Я все невмирущий, Я — вічно в «Сем'ї»! —
„хіба що заб'єте Мене ви самі:
„кохаючи втопите в тихім багні —
„в слимацькому вашому царстві - труні.
„Отам ваша Хата, закони, і хист
„і доля-недоля — сучасний ваш зміст.
„Отам вони пливають — ваші повки...
„курчата жеруть вас, не то що вовки!
„Терплять, расплились... „Воно так і не так..
„Колиб хто поміг... і не знати вже як..
„Хіба, як потроху почнуть одростать
„і руки і ноги... Та й всіх не зодлать...”
„Ні руки, ні ноги в багні не зростуть:
„в багні плазуни з слимаками живють.
„Із вами і сам Я, туй туй, вже слимак.
„Вам крові гарячої, крові вам брак!
„Схотіть ви на решті відчутись людьми —
„Я — тут, серед вас, Я — отут — за дверми:
„рішучість, і воля, і розум, і честь;
„і чин, і відвага, і сила і месть!
„Застукайте тільки — з'явлюсь Я у мить
„і в зброю оту уберу вашу хіть.
„Не гнійте в неволі — вже маєте вщертъ —
„геройська записана в Долі вам смерть!
„Багно — то загин. Ваше щастя в бої! —
„ви тільки розмякли гарілі мої —
„герої приспалі... Прокиньтесь — не ждiть!
„неволю лиш Духом удасться строшити!
„За Мною, за Мною — в життя — в буревій!
„Я—Доля! Я—Воля! — ваш Вождь чудодій.
„Я — Бог ваш, створений вам Богом Небес!
„Я вам одчиню усі брами чудес;

„ви станете вольним Народом Моїм —
„Державним Народом — Народом живим;
„у шати Я вас одягну — в добробут;
„не тільки що руки — в вас крила зростуть;
„тривалої слави прийдуть до вас дні —
„лиш ваші серця подаруйте Мені.
„Шукайте Мене, прикликайте, зовіть;
„вагання, мов сон, у минуле струхніть —
„і пийте Мій Дих — вогневий Мій нектар,
„створений з природних усіх ваших чар ---
„той трунок чудесний героїв-богів:
„він знищить, зламає всі грати катів;
„він Волю вам дасть, а насильникам — смерть ---
„впивайтесь ним повною чарою, вщерть!
„Дзвеніть кришталевим єднанням! дзвеніть! ---
„неволя від дзвону того затремтить! ---
„єднайтесь.

Єднайтесь Законом Моїм,
„написаним Мною в цім Слові Святім.

„Єднайтесь: неволі неможна терпіть —
„терпіння неволю плекає — ростить;
„неволю байдужність міцнить і трима;
„неволя ніколи не зникне сама —
„неволю все треба здолати — зламати,
„хоч як би вона й не старалась стращати.
„Не страшся її і на мить не корись —
„героєм у вічі неволі дивись! —
„Неволя — то смок ненажерний, не гість:
„як ти не заб'єш його — він тебе з'їсть.

„Єднайтесь: на волю не зроблять шляхи
„ні чех, ні румун, ні москаль, ні яхи,
„ні інші, вже вольні — лиш власна вага,
„лиш Волі пекуча, пекольна жага.

„Єднайтесь: на волю дорога одна,
„не легка, не гладка, у зарвах вона —

„по трупах ворожих захватників злих
„у карному здвигу гарілів Моїх! —
„Народом обеднаним в муках віків —
„в столітніх потугах батьків і синів!
„Цей шлях неоминний, єдиний це шлях —
„уступлять з нього і москаль і той дяк —
„це шлях перемоги в шаленій борні
„за «Хату» й за славні віки в Ній, не дні.
„Так вказують: розум, і віра, і гнів
„і голос поляглих за Волю братів.
„Єднайтесь: чого свою силу крошить —
„хімерні майбутні «порядки» творить?
„Перш треба на «Хуторі» власником стать,
„а потім Його вже й вбрати й ладнать.
„З роспуття того тільки роздріб, сварня:
„неволю годує той блуд - метушня;
„тому поважайте вождів тільки тих,
„в яких ви відчуєте повний Мій Дих.
„Єднайтесь—братайтесь цим Словом Святим:
„вмивайтесь — гартуйтеся Законом Моїм —
„злучайтесь у силу — в розгніваний здвиг! —
„за вами і правда, і право і Біг.
„По «Хату»! по Волю! по Щастя! — вперед!
„Я — там, невмирущий ваш легінь і дід —
„ваш Вождь у вогненній, гнівній епанчі,
„що дасть вам і зброю, й повки й пірначі.
„За Мною, герої! Мов сонце, для всіх,
„пала не згасає Мій Стяг і Мій Дих:
„Соборна Україна — Держава своя,
„де воля влада не чужа, а Моя”.

ПСАЛОМ XXXI.

Направ їх, настав їх, вождів наших, Духу,
в негоду цю злющу, в цю нашу розруху:
втіли Ти в них розум державний, могутній,
бо гине Твій нарід у час цей распутній.

Вони усі добрі, та щось їм не стало:
мабуть наших злиднів було ще замало,
або призабули неволю криваву...

Чи то ще завчасно нам мати Державу?

Той кличе зо стріхи: „Лише з булавою!”,
а другий, із запічка: „Він із Москвою.
„Лише но дійдемо моїми шляхами...”,
а третій, в середину: „Він із ляхами”.

Отак і бредуть мов у ту хуртовину —
сліпма ніби: вrostіч спасають Україну.
Хай раз схаменуться.

Росплющи їм очі:

це ж доля народня — не грашки діточі!
Не скласти з розладу ба навіть клітини,
не то, що Вільної Держави України.

По щож розбрелись ватаги тоті славні —
вожді наші мудрі — стовпи ті державні?!
по щож распорошують славну «Отару»
в цю бурю, в цю кару, в цю смерти примару?

Звірно геть довкола! нас нищать, шматують! —
«вовки» і без них вже «Ватагу» чвертують.
Збери їх у жменю обличчам до Справи —

хай глянуть мужами в страхіття неслави;
хай вбачуть прояви роскладу смердючі:
розбрат цей, незгоду — ці пархи повзучі,

що точуть, трухлявять і тіло і волю,
і пхають і пхають Твій Нарід в неволю;
хай вбачуть багна ці наруги й зневаги,
де їх хутірські нерозумні ватаги
гризуть одна одну, мов хижі тварини,
во імя Соборної Неньки України;
хай вбачуть це пекло неволі-руїни,
де тане Твій Нарід за їхні провини —
хай глянуть в роззявлену пашу могили...
Спаси нас — зведи їх до розуму й сили.
Хай зором державним обхоплять недолю;
хай вглядять у темряві шлях той на волю:
шлях розуму, згоди, братерства — єднання;
шлях карності, волі, пожертв — здобування.

Збери їх у жменю в цю хвилю неправу —
збери «пурпурових» отих до «конклаву»!
Хай чинно зійдуться у світлім покою
самі лиш вожді у державнім спокою
й в ньому хай замкнуться, мов ті католики,
аж Ти їм не вкажеш: „О цей є Великий”...
аж виберуть з себе у карність і славу.
Вождя Однак визволяти Державу.
Хоча би на час цей, хоча б не на стало —
аж доки б Україна Державою стала.

Після, як то треба, хай йдуть та працюють —
шляхами раз взятими знов хай прямують
під зором керуючим мудрим Вождівським
і в послуху, Батьку, до Тебе синівським.

Інакше, як прийде до бою, до діла,
погубить нас знов їх гризня скаженіла.
Коли ж не захочуть — скарай їх, Владико —
хай згинуть вони, ніж Україна Велика;
а нам об'яви лиш одного героя,
в якого Ти був би і Батько і Зброя.
Тоді одностайно, струхнувши ту зграю,
пійдем і крізь пекло до нашого Раю.

ПСАЛОМ XXXII.

Йой не швидко повертає
загублена Воля!
а до того, як ще й ростіч
та вдача — сваволя...
вже й не знати: чи всміхнеться
ще раз сонце - доля,
чи на стало розстелилась
та хмара - неволя...

Аж схолоне, як згадаєш
за майбутню долю,
аж завмре одразу серце
від примар та болю...
аж не тямиш, аж не знаєш...
ні ступить, ні стати...
наче Матір помирає
за дверми у хаті.

Страшні, страшні оті думи
померти в неволі —
гірш од смерти, бо із ними
конаєш поволі...
Наче пес який пархатий
прикутий до буди,
наче... Ні !

А ну, неволе !
вдарся в наші груди!
вдарся, клята, в ці розкриті —
крицяні з наруги,
у ці голі Українські —
від гніву напругі!

Вдарся, хмаро! — чи зламаєш?
Геть, дурні примари! —
геть, занепаду прояви! —
геть, неволі чари!
Не здушить вам Духа Крови! ---
б'ється Серце, б'ється!
б'ється наше, Українське! ---
б'ється, аж сміється.
Бо, здорове й молоденьке,
хоче й буде жити,
і тобі Його, неволе,
не вдасться забити:
калата воно бо з Бога,
з Бога - Духа Крови —
несмертельного, живого...
Що тут до розмови!
Йди на бій із Ним, ворожа,
йди — Воно чекає,
й як завмре, бува, на хвилю —
знову одживає.
Йди на бій із Нашим Духом ---
Він що вдар міцніє,
Він одним своїм лиш Дихом
геть тебе розвіє:
бо Він — Господа проява
сила, не примара;
проти Нього ти, неволе,
градова лиш хмара.

ПСАЛОМ ХХХІІІ .

Як тебе десь запитають:
„А ти хто ж то будеш?” ---
сдкажи їм: „Я — людина,
„Гаріль України;
„себто зернятко, чи атом
„із Землі та Духа —
„складничок Її тверденький
„живий і тривалий”.
Та не так, як той папуга —
із чужого слова,
а спокійно й гордуvато,
у певнім сумлінні,
що усі оті прикмети
то твоя окраса —
скарб великий і предивний
самим Богом даний.
Хай відчують всі цікаві
у тобі людину
й того зарнятка малого —
Гаріля Вкраїни;
хай відчують, що Вкраїна
дійсно твоя Матір:
люба, чесна і прегарна,
що тебе зростила
й за яку ти, «вовченятко»,
наче тигр дорослий,
скочиш гнівно і відважно
горла перегризти;

хай відчують, що твій Батько —
Дух твоєї Вроди —
то козак дотепний, спритний
і господар добрий;
хай відчують, що Герой той
Він не дасть в обиду
ані Матері твоєї
ні тебе, дитино.
І ця відповідь, щоб знав ти,
мусить бути щира,
ясна, радісна й нехитка —
бо вона природна.
Мусить блискати із серця,
з розуму і волі
в кожній гадці, слові й вчинку —
у цілій істоті:
то, як блискавка крізь хмари,
гнівно й непоборно,
то, як сонце вседержавне,
владно і спокійно
у ознаку, що ти дійсно
не з якогось «бидла»,
а з Державного Народу —
з Народу України;
із Народу у якого
сам Господь втілювався —
в його Дусі невмирущім
з ласки оселився,
і якого Він, Всеволодний,
за любов цю щирю
піднесе над всі Народи
в превелику міру.

ПСАЛОМ XXXIV

Очуйся Україно!
очуйся Народе!
очуйсь, бо в неволі згниєш:
шукай свого Духа —
шукай свого Бога:
рятунку для себе шукай.
Він — тут, Він близьенько,
Він — тут — поміж нами
Й на нас Він певтомно чека.
Він — Батько твій рідний,
тебе Він кохає —
кажи Йому: „Тато, простить”.
Кажі Йому щиро,
отак, як дитина:
„Грішити не буду я більш”.
Він вибачить — певно:
Він — мудрий, Він — добрий —
тебе насварить і навчить.
Тобі він з'ясує,
що Дух наш — не цяцька,
а Бог — України Держець,
якому всі маєм
кориться, Й молитесь
і чином геройським служить.

Молімось до Бога —
молімось до Духа —
молімось і вдень і вночі;
складаймо молитву
єдину й пречисту:
„Спаси — обєднай нас в Тобі.”
Він, Дух, непомітно
всі наші молитви
у здвиг одностайний збере,
згартує, озброїть,
вождя нам поставить,
неволю зламає — строщить
і щастя у Хаті —
у Власній Державі
на віки Народові дасть.
Очуйся, Україно!
очуйся Народе! —
очуйся — до смерти ідеш...
Очуйся — з'єднайся:
лиш власним зусиллям —
лиш Духом себе роскуеш.
Струхни ти дрімоту —
очуйся! очуйся!
Ти — Нарід - Козак, ти — Герой!
негоже героєві
бранцем конати:
прокинсь, Україно — очуйся!

ПСАЛОМ XXXV

Отче наш!

най святиться Імя Твоє,
най прийде в нас Царство Твоє,
най буде в нас Воля Твоя
й під Нею Єдина Земля.

Розума, згоду й відвагу
дай нам, щоденних, ввесь час;
в вірі й любові до Тебе
силу кріпи Ти у нас.

Дай, научи нас прощати
помилки й хиби братів
і непростати — карати
злочин Твоїх ворогів.

Нападь ворожу, неправу,
Дихом Твоїм прожени
й Магір Україну Державу
в славі вільною храни.

Ти бо еси всемогутній,
даний нам Богом Небес,
долі Творець і Хранитель —
Дух наш і Бог наш чудес.

ПСАЛОМ XXXVI

Духу України всехвальний,
Світові Лик Твій яви —
Лик Твій владичний — державний
в нашому хисті з'яви:

Сяй в нас невпинно, невтомно
вірою в Тебе - Держця
й шаную, честю й любов'ю
добрих дітей до Отця.

Сяй в нас синівським запалом
землю Твою боронить —
Матір - Україну кохану
серцем і чином пестить.

Вияви вдачу Ти нашу:
людяну й мирну на мир,
і на війну — непоборний
з полум'я вихор, чи вир.

Тихо усюди світися
дійсною згодою в нас —
зброю хай цю неподужну
зорог Твій бачить ввесь час.

Дай нам, з'явись в нас мужами
вбраними в розум живий,
в розум потужний, розважний —
ясний в тишу й буревій.

Геть розгорни перед Світом
шати коштовні свої —
хай Тебе мають належно,
бачучи скарби Твої:

світочів дійсних науки;
штуки нескертні взірці;
добру народню освіту,
славну аж ген в чужинці;
вмілі тривкі господарства,
повні добра — хутірські;
промисли власні в розвою;
дива новітні мійські;
лад Твій охвітний у Хаті —
право на щастя для всіх,
дане у правді нехибній
мудрих законів Твоїх.

Вияви в війську - народі
владу і силу Твою —
знали б сусіди, що дбаєш
Землю — скарбницю своєю.

Військо з'яви те геройським,
зброєю вщерть убери
й волю Держави України
тим «Козаком» підопри.

ПСАЛОМ XXXVI

Так каже Дух Держець України,
Святий, природний і одмінний:
„Хвалить всі Господа Небес,
„творця Всесвіту й всіх чудес;
„хвалить Мене, Його прояву,
„за честь буття й на вашу славу:
„належить Бога в кожную мить,
„крім слова, чином ще хвалить”.

Так каже Дух Держець України:
„Господь Всесвіту — все Єдиний,
„Він, Неподільний, тут і там —
„Один землям і небесам.
„Всього всехвальний сотворитель,
„всього держець і сокрушитель,
„закону вічності Отець —
„всьому зачало і кінець.
„Однако Він для всіх зичливий,
„прещедрий, добрий, справедливий,
„усіх однако Він трима:
„коха, прощає і кара.
„Але, Прояв Його — без ліку,
„й Премудрість Божу превелику
„збагати дано тільки в них —
„в Проявах Господа Живих.
„У них, в цілому незбагнимий,
„надвічний, тайний і незримий,
„зоря то буде, чи то тля —
„Свій Дих - Закон Він об'явля.

„Всяк - кожний Богом сотворений,
„гласить Закон той неречений,
„повинен бути тільки тим,
„Господь створив його яким:
„землею, сонцем, людиною,
„чи то комахою малою,
„чи звіром хижим лісовим,
„чи жайворінком степовим...
„чи своєрідним українцем,
„китайцем, тяхом, турком, німцем...
„чи жидом то, чи москалем,
„чи щупаком, чи карасем...
„У кожній Господа прояві,
„мов зіронька яка в темряві,
„рхатить Творець — Його Гаріль,
„то мов пожежа, то — тіль-тіль:
„Гарілик - Дух в серпанку волі,
„котрий в життю ступа поволі
„до вищих Господа об'яв,
„чи в мертву прірву непрояв.
„Ось, хоч би та, мовляв, людина,
„звичайна Господа дитина:
„хоч Бог по них по всіх вита —
„одмінне кожна процвіта.
„Одна — усе лише дорога —
„лише жага шукання Бога...
„якого в решті решт знайде
„й Святою в Господа ввійде.
„А друга, просто, не мудрує —
„за Богом дуже не банує,
„а животіє якомсь так
„ в болотці власнім — мов слимак.

„Господь таку також турає --
„в «Садочку Вічності» тримає:
„потрібні Богу й слимаки,
„бо суть в Нього ще й шупаки.
„А інша, з волі, те зернятко,
„гарілик творчий той — дитятко,
„ не то німим в собі трима ---
„Його неначе б не прийма.
„Таку Господь вже не прощає:
„хоч волю їй не відбірає —
„терпить --- дає творити зло,
„але лишає те живло.
„Й воно блука чуже між люди,
„творить неправду і облуди,
„немов самого зла мара,
„аж Бог нарешті не скара.
„Отак законом Всюдисущим
„і всім Народам ще живущим
„на вибір дано три шляхи
„й на них кінцеві три віхи.
„І тих: які цю Волю Божу,
„сливе би річ яку негожу,
„не тільки що Її не чтуть,
„ба навіть блудом ще зовуть;
„які Господню цю дорогу,
„цю тварям Божу допомогу,
„згубивши в пісі всякий страх,
„змінити хтять на інший шлях;
„які твердять: Араби, Німці,
„чи інші — й з ними Українці —
„не «квіти Божі» на Землі ---
„лиш «комуністи - москалі»

„і що вони повинні жити
„не так, як добрі Божі діти,
„не так, як Бог, як Дух їх вчить,
„ а як жидівський кремль велить —
„таких Господь вже не прощає,
„Господь таких усе карає:
„Всеpravий тварь цю покида —
„Бог - Дух від неї одліта.
„А з тим в «Народи ті без Бога»
„вступа голодна зла спромога —
„червоний ідол, цар і кат —
„справлити шабаш свій — розклад.
„І він в ті пустки недочуйні
„влива дання свої отруйні
„з брехні, розпусти і огуд —
„крівавий той дурманний блуд.
„Тече з нього на них облуда,
„й сіда на їхні очі луда —
„і люд не чує і не зрить,
„що в «пеклі він живцем кипить».
„Що він, не Богові послушний,
„мов злодій підлий, одчайдушний,
„злобою п'яний, як з вина,
„руйнує все, мов сатана:
„катує право, нищить віру,
„пестить злочинство і невіру,
„творить довкола жах і біль
„зо скажєнілих всіх зусиль...
„Лама сім'ю, трощить сумління...
„Й з того пекольного насіння
„колишній Нарід — дивний квіт --
„лише но стерво — тільки смрід.

„А дих його, чужий між люди,
„блука, тиняється усюди,
„немов самого зла мара,
„аж Бог на смерть вже не скара:
„аж інші, чисті «Божі квіти»,
„дурман той зможуться здушити —
„аж Нарід той за всі гріхи
„дійде до Божої віхи.
„А інші, хоч, мовляв, покорні
„і до землі сливе б проворні,
„і, з роду, добрі і м'яккі
„й на розум наче б не слабкі,
„гадають, що в роскошах Краю
„вони попали вже до Раю,
„що все в них, ніби, по місцях
„і — вибірають власний шлях.
„Жиють — не дуже-то журяться,
„і за майбутнє не страшаться
„і Духа - Господа свого
„кохає ніби те живло.
„Але у нього Дух природний —
„мов дармовис який придобний,
„що не турбує й не тяжить,
„ба навіть серце веселить.
„Якого шкода загубити,
„бо іншим тяжко заступити,
„бо він у роді з віку в вік,
„до нього в роді кожний звик
„і як окраса дуже здатний,
„бо своєрідний і придатний:
„до нього можна в кожну мить
„усе що хочеш причепить.

„Такі народи Бог прощає —
„їх блуд незлобний потурає
„й вони живуть до перших бід
„немов який найщасний рід:
„зростають, множаться, працюють,
„діток своїх як слід годують
„і в кожній з їх природних рис
„коштовний блиска «дармовис» —
„чудесне Духа те зернятко,
„що в них не вийшло з немовлятка,
„цілком отак, як в слимаків,
„чи в інших, будьяких, звірків.
„А замаячить над «коритом»
„мара із дзюбом піводкритим —
„червона то, чи, впрост, чужа —
„сливе б угледіли вужа:
„і метушаться і мудрують
„і, вростіч, тим шляхом прямують,
„Народом ніби й ніби ні,
„до непорушної віхи:
„до неоминної їх долі —
„до їх занепаду й неволі —
„до їх неславною кінця
„у шлунку «льва» чи то «стервця».
„А Нарід, що чуттям незнаним,
„чуттям природним, бездоганим,
„у серці, духом відчува,
„що сам Господь в нім спочива;
„той Нарід, Духа що шукає,
„Його кохає й в Ньому сяє
„мов в церкві писанка яка —
„весела, тиха і свята;

**„той Нарід, що облуд не слуша,
„що не прийма чужого Духа,
„мов лев, трима усе своє
„і не загарбує чуже;
„той Нарід, що за Духом Власним,
„за тим Щитом Господнім красним
„не спить — оре своє «нив'я»
„й жие у згоді, мов сім'я —
„той Нарід цим шляхом сумління,
„шляхом роботи і терпіння,
„хоч натворить на нім гріхи,
„дійде до Божої Віхи:
„до добробуту і пошани,
„зціливши всі дорожні рани,
„в Державі власній і міцній—
„в Оселі Господа Святій.
„І Бог - Господь за ті заслуги
„одасть такому на послуги
„той Нарід, що у силі змог
„не розпізнав, що Дух є Бог”.**
Так каже Дух Держець України,
Святий, природний і одмінний:
„Хвалить всі Господа Небес,
„творця Всесвіту й всіх чудес;
„хвалить Мене, Його прояву,
„за честь буття й на вашу славу:
„належить Бога в кожду мить,
„крім слова, чином ще хвалить”.

ПСАЛОМ XXXVIII

Заграйте бандури! заграйте стосрунні!
співайте! в лігаври греміть! —
хваліть свого Духа, хваліть свого Батька —
Владику України хваліть!
Хваліть Його словом, хваліть Його ділом —
в Краю й поза Краєм хваліть! —
несіть Його велич! сурміть Його славу! —
пошану по Світі стеліть.
Хваліть свого Духа — творіть свою вдачу,
на кожному кроці, творіть:
у кожную хвилину, чи в гадці чи в чину,
ви Духа героєм робіть.
Тоді одностайний наш Батько преславний
керею свою розгорне
й Дружину - Україну, з Кубані до Сяну,
до серця свого пригорне.
Тоді всемогутній, герой неподужний
неволю - неславу строщить
і в Києві стольнім, у Граді Святому
Престіл свій дідівський скріпить.
Тоді самостійний, тоді Він Державний
Державу Україну скуе
й Народом геройським під берлом всевладним
до слави Ї поведе.
Хваліть свого Духа — хваліть свого Батька —
Владику України хваліть! —
у кожную хвилину, чи в гадці чи в чину,
Героєм ви Духа робіть.

ПСАЛОМ XXXIX

Щоб жити не родом,
а Вольним Народом
пишатись на власній Землі,
нам треба не спати,
лише чо ступати
із Духом Ї на чолі.
Ступати відважно,
завзято й розважно,
покинувши всі манівці —
інакше, поволі,
згноять нас в неволі,
зітруть нас у прах чужинці.
Дорога ця проста —
лиш думати доста
від серця, ввесь час, без зусиль:
„Землі я частина,
„я — Духу краплина,
„Я — долі України гаріль.
„Тому Ї долі,
„із Божої Волі,
„Я — сталий, з братами, коваль:
„і з нашого змісту —
„з сумління та хисту
„буде з неї згарь, чи то сталь.
„Як буду робучим,
„у всьому плодючим —
„багатою стане Земля;

„а з Нею укупі,
„у власній халупі
„господарем буду і я.
„Як буду я справним,
„і Духові карним —
„зціліє, зміцніє наш Рід;
„і я в тій Родині,
„могутній, цілинній
„поважний теж матиму вид.
„Як буду здоровим,
„на поклик готовим
„Родимий мій Край боронить —
„і Він оборонить,
„мене охоронить,
„як так для Нього буду жить.
„І з працею тою,
„без бою чи з бою,
„Державою стане мій Край;
„а я буду чесно
„відважно й почесно
„ввесь час боронити той рай”.

ПСАЛОМ XL

Страшіться Духа втратити,
бо то Уроди дих,
бо «жмихами» всі станете,
як скоївся б той гріх:
ось як без соку вродного
солодкі буряки,
чи то у лапах зверхности
гетьмани й козаки.
А жмихам звіку вказано
неславні три кінці:
сміття, чи гній чи, в більшості,
жують їх бугайці.
Лише но з Духу Вродного
істнує кожний рід,
де ж Духу брак Природного —
там завжди трупій смід.
Тим смідом пронималися,
казавши без огуд,
не раз ясновельможності
й не раз і простий люд.
З того в пивницях врагових
зникав Український Дух,
а з Народу могутнього
лишавсь один «макух».
Звичайно, як не бридиться
на «жуйку» прямувать,
нема чого й нудитися
десь «жмихами» лежать.

Але, як серцем чуєте,
що ви не буряки,
а Нарід роду доброго —
Українці - Козаки,
тоді глядіть, не бавтеся,
до кожної «нори»,
щоб вас не засмородили
які там будь «тхори».
Пильнуйте, роздивляйтеся,
бо той трійливий гид
гуляє і перебраним
в який путящий вид:
Здається раз — пишається,
от просто на бунчук...
а тронеш — смрід підійметься
та й вдарить, мов канчук;
а то, аж пиха ладаном —
сутана, чотки — свят:
за ката все молитвує,
хоч в ката хляне брат.
Тому, коли учуєте,
що ніби дме той смрід —
не ждіть: «тхора» приборкайте,
щоб чистим був мій Рід.

ПСАЛОМ ХЛІ.

Не живіть ви простаками,
брати й сестри любі,
бо простацтво мимо волі
веде нас до згуби.
З простаків сміються люди
із них користають:
по губах їх мажуть медом,
а з бидлом тримають.
Так усюди з покон віку;
Й коли поодинці
хтось пошіє себе в дурні
за такі гостинці:
нема ради — власна вдача —
завинив, і кайся;
а як інші за тобою —
пильнуй, оглядайся...
Бо з такого, бач, простацтва,
як ти батьком в хаті,
не господу будеш мати --
лиш лату на латі;
а як скажем те за Волю,
за нашу Державу —
мов сухоти те простацтво
сточило в нас славу.

Гляньте думкою в минуле,
в старі домовини —
у сторінки страховиті
булого України,
гляньте пильно — придивіться:
хто сточив козацтво,
хто струхлявив нашу долю —
чи не те простацтво?
Чи не наша чудернацька
в обіцянки віра,
а до чину Духа Вроди
сліпачка - зневіра,
що Його «вірлятам» жвавим
крила підтинала,
і з того усіх, на купу,
до неволі пхала? —
як Богдана, чи Євгена,
отих дужих Духом,
чи ще інших нечислених —
хай земля їм пухом.
Вже віки, як нас навчають
ляхи з москалями,
що воно сливе би шкода
жити простаками;
а ми все ніяк не вхопим,
буцім малпинята,
що «цукорки» їхні — пастки
на нашого брата.
За які там витребеньки,
за якусь принаду
забуваєм кров пролляту
і невтомну зраду;

забуваєм аж прощаєм
тортури й знущання
і в тенета їхні пнемось,
немов з чарування.
Диво дивне: нас сусіди
аж снять з Світу зняти,
а ми йдем до тих опришків
зверхности шукати.
З Лубнів аж до Брест Литовську
вчить нас їхня зрада,
що допоміч та сусідська
дійсно лиш принада,
та дарма — аж до сьогодні
в нас із ними гулі,
ще й сьогодні в нас вважають
за грушки ті дулі.
Мудрагелі, право слово:
од Москви — під ляха,
а від ляха — під кацапа...
мов Гапка - мудряха,
що і Бога зна молити
і біса хвалити,
щоб лише її маржинці
добре отелити.
В нас попи й ченці - владики,
за нужденні гроші,
Духа Вроди розпускали
у московській кроші;
нас сутани ватиканські
кров'ю обмивали,

як в кайданах уніятських
ляху продавали —
а ми, місто би почистить
ту ласу породу,
що плекає менш в нас Вроду,
а більше угоду,
що залюбки власну користь
Богом покриває,
що церковну грішну владу
з Божою рівняє,
що тим блудом шкоду коїть
Державності — Волі,
бо веде до Раю душі
у ярмі неволі —
ми усе з своїм простацтвом
геть берем за Віру,
місто витрусить з сутани
хрунівську прохіру.
З нас жидва, тай не з сьогондя,
собі у придобу,
виробля підступним чином
червону худобу;
нас її вірбувці тайні
сварять — розділяють,
туманом своїм червоним
тямки застилають
та зчманілих, вже здурілих
спродають зрадливо
по майданах міжнародних
на заріз чи дійво —
а простацтво наше дивне
все то те ковтає ---
ба й як нехрист - жид у церкві
„Вірую” читає.

Ажно бридко.

Придивіться

до своєї долі:
не недоля, а простацтво
нас трима в неволі.
Від добра добра шукаєм
незнаєм - нечосом,
а добро, Держава власна,
ближче ніж під носом:
в нас самих — у нашій Вроді —
не в чужім лукавстві,
а в єдиній справжній силі —
в нашім Родославстві.
Там — у Нім — у Нашім Дусі
лік на всі хороби:
проженіть хруні погані
й мудрагельські спроби
і тоді Бог - Дух наш чистий
нам одчинить брами
Незалежної Держави,
а не рабства — страми.

ПСАЛОМ ХЛІІ.

Гей ви, діти України,
і вольні і бранці!
не бороньтесь — наступайте
на кожній ділянці.
Чого б мали боронити,
забрали злодуги ---
оджеж, треба одбивати...
Чи так, козарлюги?

Не забрали в нас лиш Духа
Української Вроди —
Його й маєм боронити
від диху заброди.

Воно знане з поконвіку,
що з чистого Духа
пада геть усе вороже,
мов у стужу муха;
а якого там брудного
мотлошать «варяги»,
бо без Духу люд не Нарід,
а тільки бродяги.

Наступать, не борониться
одна нам дорога —
не здавайте ж ви на Дусі,
наказ то од Бога.

**Наступайте, не вагайтесь —
не міцніть кайданів —
не шукайте чуда Волі
ні в яких «шаманів»,
тільки в вас самих, герої —
воно в вас укрито,
розгорнуть його лиш треба,
як було б сповите.**

**Бо із тим природним чудом
отак, як з дитятком:
не навчиш його ти речи —
помре немовлятком.**

**Отаке те, щоб ви знали:
у самих нас сила,
на яку опертись має
Воля наша мила.**

**Памятайте, що ви — Нарід
Господень вибранець —
наступайте ж — не бороньтесь,
і вольний і бранець. —**

ПСАЛОМ XLIII.

Земля наша — Матір, а Дух Наш — Отець —
Держави України Владика й Творець.

Як стратили б Землю —
іще не кінець,
тримався би тільки
Бог - Дух Наш — терпець.

Як Він не урветься
той Божий Живець —
у слушно годину
верне свій вінець,
лиш мусим Йому ми
щоденний наш герць
побідним складати
весь час на ралець.

Чи буде то жовнір, купець, чи мистець,
господар, священник, чи просто житець —

він долі України
гарілик - творець:
то грабарь - могильник,
то Слави Борець —
і заїжди лиш войник,
сучасний боець...

Сьогодні жие він,
а завтра він — мрець.
Лиш Дух Наш Уродний,
України Держець,
зусиллям гарілів —
несмертний житець.

Так жиймо ж для Нього
від мудрих сердець —
Він нашого роду зачало й кінець.

ПСАЛОМ XLIV.

Так минуле і сучасне,
віщуни прещирі,
на всежизних пишуть тяблах
правди ці нехирі.
Волю прихапцем не зловиш —
відлетить що птиця,
а бува, ще й насміється
мов та молодиця.
Волю треба здобувати
у кожную хвилину
і хотіти і шукати
отак, як дружину:
ніяким там будь мурзатим —
на все безуважним,
а хазяйським сином ладним —
парубком поважним.
Воля — це дитя з подружжа
Землі з Ї Духом —
це Держава; а Державу деж скувати
отак собі — дмухом:
не цвяшок це.

Та й хто знає
якою знайдеться:
чи помре ще недолітком,
чи плоду діждеться?
Бо та вдача не з сьогондя
іде - шкатульгає,
а з віків, з дідів прикмети

для дітей збирає.
У путящих батька й мати
і сини путящі,
а в яких там недотепів
все парост ледащій.
Знана річ, в кріпкім подружжі,
що коханням скуте,
що повагою й любов'ю
на весь час підкуте,
і дитина мов та мальва
цвіте на городі,
і господа все підперта
проти зла негоди.
Воно легше коли й мати
не з бідного роду —
легше батькові тримати
міцною господа,
але й з бідною у згоді
та у праці дружній
теж буятиме господа —
був би батько дужий.
Все від Батька, все від Духа,
все з Землі - України —
все від Них, ще до колиски
аж до домовини.
Що ти сам без них на світі —
без Землі та Духа?
Так — в штанцях чи у спідниці —
чудернацька муха,
що усюди пнеться, повза,
геть на все сідає,
чогось хоче, метушиться —
а чого й не знає.
Розміркуй: по що істнувш?
що таке Україна?
і як житиме на світі

Українська дитина?
Не гадай, що все вже знаєш,
що все це — стареньке,
знане з прадіда і діда
і на сміх простеньке;
не рахуй що ти учений,
на все вже розумний,
бо й гиндик гада так само,
той «чванько задумний».
Глянь у тябла ті премудрі,
почитай уважно —
віщунів отих сумлінних
запитай розважно:
що і як і де коваль той,
що кова нам долю —
чи тяжкі кайдани - пута,
чи то сонце - волю.
Все знайдеш у них, як схочеш,
все вони то знають
і усіх як є даремно
правдам всім навчають.
„Правда”, кажуть ті премудрі,
„правдою все буде,
„тільки завжди кожну правду
„зглядно важать люди”.
Ось, на приклад, Україна —
земський рай і годі;
всіх та правда поєднала,
геть усі Народи.
Тільки рай для нас той — Матір,
нас що сповивала,
а для інших рай той — здобич —
добрий кусень сала.
Ось тому, України діти,
треба так нам жити,

щоб Рай той, наш від Бога,
в рук нам не впустити;
щоб та Матір, наша Матір
на віки вік - вічні,
не сушила би що року
сльози ще торічні —
а Державою нарешті
раз Вона би стала,
щоб Її цілком не зіли
наче кусень сала.
Багатьох є, що цю правду,
серцем відчувають,
та сліпма бредуть до неї,
бо шляху не знають:
то степами, то по кручах
заблукай - стежками;
а де-котрі мудрагелі
навіть з ворогами.
Усе мацають, шукають
в Краю й по за Краєм
із сліпцями - вожаями
чваньком і незнаєм;
місто того, щоби перше
в тяблах роздивитись —
в тихій мудрості віщунській
троха підучитись.
А в тих тяблах не від нині,
врізано на віки
вказівки їх непомильні
прості і великі.
„Так було, так є і буде
„скрізь, на віки й днини:
„шлях до тої правди завжди
„був і є єдиний.
„Не шукай його довкола —

„він в тобі самому;
„і з народів відкривався
„він вже не одному.
„Так знайшли його колись-то
„греки, перси, римці,
„татарва... А як згубили —
„знов пійшли «на вівці»:
„на подій, заріз та стрижку —
„на овечі слави,
„без шляху бо залишились
„сморщки — не держави.
„Так було. Тепер ось німці,
„турки, італійці...
„знов дорогу нашукали
„до життя криниці;
„у французів з москалями
„шлях той затоптався;
„а в Народі України
„й досі не зшукався...
„загубивсь між бур'янами
„у степах родючих —
„між розрадою й недбальством —
„в будяках колючих.
„То вузький шлях і широкий:
„затісний вступати,
„і просторий і гладенький
„ним щоб прямувати.
„Крізь завади, поодинці,
„в реготі негоди
„на той битий шлях виходять
„збочені народи;
„а ступивши, йдуть по ньому
„у незломних лавах
„вже побідники - герої
„в Велитнях - Державах.

„То єдиний шлях нехибний
„добробуту й слави.
„Шлях той”, врізано в тяблах:
«Жити для Держави».
Не для церкви, чи козацтва,
чи то для селянства;
не для слави робітництва
чи то вже для панства —
тільки просто для Держави,
Власної Держави,
бо без Неї всі ті слави
«торби лиш діраві».
Для Держави: дух і тіло;
сам, дружина й діти —
все: в почину і в придбанню
для Держави жити.

ПСАЛОМ XLV. Сповідний.

Я Господа маю,
і чту й сповідаю
Єдиного Бога Творця —
у Трійці Єдиній
Святій Неділимій
із Духу, і Сина й Отця.
Я вірую й знаю,
й також сповідаю:
що Бог і між нами вита —
у нашій Родині,
у Дусі України
Об'ява Господня Свята;
що Матір - Україна —
то Божа щедрина —
то дар нам Господень — то Храм;
і провід духовий
в тім Храмі, здоровий,
належить Україні синам.
Бо годі питати,
як треба благати
за долю України Землі
чи Рим міжнародний,
ляхам всепогодний,
чи то на Московському Тлі.
Для них: ми — чужина,
для нас — ми: Родина —
благаю я перш за своє
й єдиним порогом
між мною і Богом —
Держава й сумління мое.
Тому у науку,
в молитвену злуку
і в совісні вчинки мої

не мають втручатись,
ба навіть змогатись,
«святці» — ні чужі й ні свої.

Нема в тім наруги:
вони тільки слуги
і Бога й Держави нараз —
тому їх роботу,
за души турботу,
Держава стежитиме в нас.

Вони тільки люди,
а хиби і блуди
пильнують однако усіх;
і вже в нас бувала,
не раз і чимала,
недоля з тих «блудів святих»,
хоч Слово Горішнє,
Святе - Непогрішнє,
наказує їм, а нас вчить:
в Державі Державу,
й на Господа славу,
не можна й не вільно творить.

Бо все те від Бога —
до Бога дорога:
Держава, і Влада, й Закон,
і пастирі тихі,
й молитвенні втіхи,
і церква й Державний амбон.
Хай вчинки їх чесні,
мов Муки ті Хрестні,
зорять і до Бога ведуть,
а їхні моління
й примірне сумління
насвітлюють тихо нам путь:
у Вірі Державній
Святій Православній —

Українській з найдальших Батьків;
у Вірі Христ'янській —
все нашій, селянській,
в князівських старезних часів;
у Вірі природній,
всмертній, народній,
яму і дяхи й москалі
весь час обкрадали,
у крові купали —
губили й згубить не змогли.

ПСАЛОМ XLVI.

Засипа України межі чужинецька «видма» —
розгулялася недоля мов на «Лисій» відьма.
Хлебеснула раз, ворожа, Крови України
і сп'яніла аж до сказу з тої чаровини.
До смаку видай припало: п'є та й п'є — гуляє...
вне «тополі», дряпа «верби», а «дуби» ламає.

„Сумно стало на «Господі»... й просвітку не чути.
„Що тут вдієш? — Доля й годі... видно має бути.
„Може раз вже схамениться... а до того — тяжко.
„Деж-то з Долею змагатись? — Доля не Палажка.
„З Долі, бач, бува недоля, а бува і доля —
„чи то з дідька, чи то з Бога — то не наша воля”.

Так навчали, так приймали, хоч і примічали,
не «піском» сусідські «видми» Край наш засипали.

Схаменіться, слабодухі: Доля — не божиця.

Доля... от би, молодиця — хоче веселиться.

Пригорніть її до серця — покохайте щиро,

бо недолю з Долі роблять сум наш і зневіра.

Приласкайте молоденьку парубоцьким жартом,

свирнтом, розумом та герцем — тим козацьким

гартом,

всь тоді вона й всміхнеться, й щасну вкаже вроду
і заведбану з безглуздя, прибере «Гесподу».

А йнакше так і буде «відьмою гуляти»

та «піском отим сусідським» межі засипати,

аж могилою покріє славу України,

аж умулі з нами ляже в тихі домовини.

Примітка: «видма» — піскувате місце, з якого вітер
везносить пісок.

ПСАЛОМ XLVII.

Тільки від Тебе, о Духу наш Вроди,
вдачо ти наша природна,
щастя й нещастя, і слава й неслава —
доля та наша народна.
Тільки від Тебе, Царю наш і Вожде,
бути й не бути залежить;
тільки від Тебе то Воля в нас блима,
то нас неволя лиш стежить.
Тільки лиш з Тебе ряхтять не згасають,
наче ті зорі у Бога,
всі наші мрії й надії, що хрясне
вража неволя - облога.
Тільки круг Тебе, наш Стяже Єдиний,
в послуху вольнім і карнім,
«Парость ота степова Українська»
стане Народом всеправним.
Тільки з Тобою, наш Мечу Господень,
тільки з щитом цим потужним
Нарід Вкраїни з'явиться героєм —
владним, цілим — неподужним.
Тільки Тобою, о Боже наш Духу,
Сило Свята Непоборна,
встане й засяє у величі й славі
Наша Держава Соборна.

ПСАЛОМ XLVIII.

Диво країно, кохана Вкраїно,
чом я Тебе так люблю?
Чом за Тебе я невтомно мордююсь
чи то в біді, чи в жалю?
Чом до Тебе я усе навертаюсь —
в праці щоденній чи в сні;
в смутку чи щасті, ба навіть в коханні —
в дрімлі моїй навесні?
Чи не тому, що в Тебе, мов у казці,
медом річки всі течуть;
золото в полі зростає од Бога —
сіву незнаючи жнуть?
Чи не тому, що в Тебе, мов у Раї,
все промінисте таке:
хлопці геть Лелі, й дівчата всі — Лади
й любощів коло палке?
Чи не тому, що там відьми веселі
місяця ніби крадуть;
шезники різні — прудкі й чмутовиті —
в згоді з святцями живуть?

Чи не тому, що в тамошнім повітрі,
щаснім аж троха п'янкім,
сам наш Дажбог на бандурі співає,
тішучись дивом своїм?

Чи не тому, що там верби - ворожки
зорі лічать по ставках —
долю шукають, а долю тримають
лях з москалем по «сажках» ?

Чи не тому, що на синьому морі
марються там байдаки,
що з Царгороду до дому вертають,
мов до лиману чайки?

Чи не тому, що туди обіцяли
теж повернуть по черзі
чуда «вернигори», «муромці», «вольги»
й наші преславні князі?

Чи не тому, що реве там Ревучий —
кличе весь час до борні,
кличе ламати завади неволі —
вольні одбить собі дні?

Чи не тому, що в степу там могили
скаргу до Бога кадять,
що кістяки в них героїв поляглих
тихо не хочуть лежать?

Що з них, по ночах, озбройні виходять
курені, сотні, повки...
і кличуть - гукають: „Ставайте до бою!
„Деж ви, сини - козаки?“

Чи не тому, що мене Ти вродила
в час, як шаліла пеня...
наче вовчиця зацькувана в лігві
рідне мале вовчєня?

Чи не тому, що мене Ти купала
в ще непомищеннх сльозах?..
з риком загрози до серця тулила,

як закрадавсь до нас страх?
Чи не тому, як мене годували
груди солодкі Твої —
чорні, могучі, невідьниці груди —
Матері груди — Землі,
ссав з «молоком» я усі Твої муки:
Вроди неправу ганьбу,
морг, і наругу і кров всю пролляту
в ту за буття боротьбу?
ссав з них удачу козацьку — не рабську,
Волі пекучу жагу,
потяг змогати їй, на помсту - розплату,
розуму силу й снагу?..
Чи не тому, що в мене Ти втілюєш
право на долю мою
і зобовязок вернути — одбити
вкрадену Волю Твою?..
Чи не тому?..

ПСАЛОМ XLIX.

Ми — обрость України,
«відпорної тернини» —
вважай, вважай, вважай:
колючі ми — гай гай!

Бороним свій «Садочок» —
Дідівський «Хуторочок»
від ріжних шкідників,
чи з «тлі» чи то з «вовків».

Ми — молодь України —
завзяті ми дружини:
наш Дух — наш Вождь і Бог!
Ану до перемог!

Вперед! — до сяйва слави! —
до нашої Держави!
У тундри, москалі! —
гнівні ми мов чмілі!

Тікайте ви, «цигани» —
крадіжники погані!
До біса геть ляхи
за ваші всі гріхи!

Минає час неправий,
захватнику лукавий,
тебе вже маєм вщерть —
на наших списках смерть!

Ніщо нас не зламає,
бо віра нас тримає:
що з «хрестних наших мук»
повстане слави гук!

Що дні ці непогодні —
то випроби Господні,
щоб берло нам отдать
Словянством керувать.

Яке з дання чужого
зійшло з шляху святого
на страшну вражу путь,
де смертю лиш живють.

Тремтїть, тремтїть, ворожі,
за вчинки всі негожі:
за замах Духа вбить —
Україну погубить.

Над вами Божа кара,
Україна — Божа дара:
страшний вам буде суд
за той скажений блуд!

Ми Нарід все живущий,
бо Дух наш невмирущий!
бо в Нїм, у силі змог,
сам Бог! сам Бог! сам Бог!

І ми — Його дружини,
ми — Нарід України,
розбудим знов в вас честь:
ми — кара, а не месть.

ПСАЛОМ І.

Коли в ночі, у час самотний,
у час безсонний і турботний
мене зневіра обіймала
й роспуку в серце доливала...
коли за нею страх холодний,
сливе би вовк який голодний,
вгризавсь в думки, мотлошив мрії
й ковтав придушені надії...
коли німа душа кричала:
що марно все, що все пропало...
що слово, чин, кличі, потуги —
усі зусилля ці напругі
зникають в тьмі, неначе хорі,
мов ті каміння в мертвім морі...
коли одчай ломивсь до «хати» —
кричав: „Пусти заночувати! —
„Вкраїна вмерла! — Одчини! —
„покинь твої химерні сні!..”
тоді, недобитком півсонним,
слабим, безвільним, півпритомним,
з останніх сил я шепотів —
я Духа - Господа молив:
„Вірую в Тебе, о Духу України,
„вірую в Тебе, Спасителю наш,
„вірую в Тебе отак, як у Бога!
„вірую: станеш на захист і страж”.
І шепіт той у тиші ночі
зганяв мої страхи діточі

і никли в зморшках з тої віри
одчай, роспука і зневіра,
а в сні здоровім без примар
лиш голос чувся повний чар...

„Гартуй себе — тримайся, сину
„у цю скажену хуртовину;

„ти став на добру, праву путь.
„Ступай вперед — ще маеш силу;
„я душу дав тобі не хилу —

„тебе з путі вже не зведуть.

„Не бійсь ні злоби, ні огуди,
„не бійсь зневаги, ні облуди,

„ані сучасних всіх страхіть:
„то дихи тьми — вони минають;
„лід сонцем тіні все блукають,

„та проти сонця, що їх хіть?..
„Човна твого в цю бурю - повинь
„веде мій сталий ясний промінь —

„не бійсь ні хвиль, ні крутіжів:
„мої гребці напнуться дружньо,
„стерник стерно направить мужньо

„й він допливе до берегів.
„Пристане й висадить дружину —
„мою: незламну і сумлінну

„з героєм - мужем начолі;
„та не яку там будь з шубравців,
„лише з всехвальних Родославців —

„з гарілів Духа і Землі.
„Із нею Вождь, не пустодзвоном,
„лиш Вродним Цим Моїм Законом

„синів Дажбогових збере;
„мечем і Дихом Родославним,
„всесильним, чесним і всеправним

„неволю - пагубу забє;
„й в Державі Вольній і Соборній
„гаріль той славний, непоборний

„зійде в Софії на амбон
„і, в «бармах наших порфірових»,
„на таблях добрих, гранитових
„на віки вірже Мій Закон.
„Веління кажуть так надвічні:
„Від нині і на віки вічні
„Землі Дажбожій — Україні —
„Господній коханій дитині
„належати не чужинцям,
„лише Дажбоговим люцям.
„Ще раз їм, з ласки, дана змога —
„над чужинцями перемога,
„щоб з них повстав Народ обранців,
„а не нужденних, хилих бранців:
„для того сила — в них самих —
„то їхній Вродний — Божий Дих.
„Хай Ним створять свою Державу,
„в якій ховатимуть на славу
„свою Дажбожу добру Вроду
„від шкоди Заходу і Сходу;
„зосібна ж, від «сестри» Москви,
„ляшні, «варягів» і жидви.
„Хай уклад буде в Ній природний —
„і своерідний і придобний:
„ні з робітництва, ні з селянства,
„а ні з якого будь ще «панства» —
„лише з державних тільки слуг
„у колі праці і заслуг;
„з Вождем, в шоломі чи короні,
„міцним в Моїм Святім законі,
„що буде правити по праву,
„з хісна люців в Держави Славу,
„во імя правди і Христа
„й Володимирова Хреста”.

ПСАЛОМ LI.

Я — тут, я — тут... Чому заперта брама!?

Там — одпочин, там — спокій мій,
там все співа... Оdkрийте браму!

Я — тут! я — тут! я змучений такий.

Я світоча приніс у ваше володіння,
що творчий Дух наш запалив.

Я йшов до вас роки неспинно
і ось прийшов, щоб світоч вам світив.

Я — тут! я — тут! Оdkрийте браму —
стрічайте ранкову зорю! —

за нею йде могутне сонце

за нашу справу стать на прою.

Я — тут! я — тут!.. Нема кому одперти?!

ви ж там усі?! я — тут! я — тут! я — тут!

Чому не чуєте? — Оdkрийте браму!

Я — тут! я — тут! я — тут! я — тут!

Я кличу вас! — ви мусите учути!

Я — тут! я — тут!.. В ній гасне звук?..

Вона із олива... із олива ця брама!

В нас бук! в нас бук! дзвенячий бук!

Глуха... глуха... глуха мов скеля...

О, Краю мій, ти — там, ти — там...

Чому замкнувся ти од світу,

од сонця радощів?.. Не сам... не сам...

Німа... німа... пісень не чути...

Там стався гріх! — біда, біда...

Не чують... їх одгородили...

Неволя там! В неволі Він стражда!

Я — тут! я — тут! Розбійте браму!
Як сяд не ста — стопить в огню!
гарячим подихом! — піддається
спроможтесь! — дихайте на ню!!
Учуйте!.. дихайте!.. слабію...
Я — тут... я — тут... Усі — разом!..
вона ростописья, я знаю...
на волю!.. Духом! - напролом!
Я — тут... ростописья... Чи вбачу?..
не маю сили — всю оддав...
Я — тут... я — тут... під браму... звідсі...
несмертне... вогнище... підклав.

ПСАЛОМ ЛН.

Чуйте всі живці на світі! --
недруги і друзі:
не зламалось в нас завзяття
в бурі цій нарузі;
не зламали й не зламати
нашої твердині --
зброї нашої живої —
Духа України;
не залляли й не залляти,
начеби водою,
спрагу Волі і Держави
нашою рудою:
бо проллята кров України
спраги не втишає —
лиш вогнем, жагою помсти
Духа роз'яряє.
Чуйте всі живці на світі! --
Нарід України
не складе своєї зброї
у чужі хатини!
Тільки лиш в Державі власній,
межи вольних вольним,
Дух наш — Бог наш — Дух вояка
одпочне вдовольним.

*Esse libro se terminó de imprimir el
27 de Abril de 1939, en los Talleres
Gráficos "Sarmiento" Chacabuco 667*
----- *Buenos Aires* -----

2-